

V+

(Slo) Čez Polhogiajce

74

**

Področje:	Škofjeloško in polhograjsko hribovje
Območje:	iz Podutika čez Grmado in Tošč na Pasjo Ravan
Izhodišče:	Podutik (310 m n.v.)
Karte:	Polhograjsko hribovje 1:25 000; Ljubljana - okolica 1: 50 000; Atlas Slovenije 126, 125,124; Sprehodi po Polhograjskem hribovju 1: 25 000 (delno); Škofjeloško in Cerkl-jansko hribovje 1: 50 000 (delno)
Dolžina (km):	60
Višinska razlika (m):	1115
Čas vožnje:	6:30
Nošenje kolesa:	10 min po poti, ki se nadaljuje od konca kolovoza pod Goljekom in pelje do odcepa poti na vrh Grmade; 10 min po zelo strmi poti na M. Tošč; 15 min po enako strmi poti na V. Tošč; mestoma na spustu s Tošča k Sv. Jedrti
Zahtevnost vzpona:	od Podutika do odcepa markiranega kolovoza na Grmado in Tošč V 3 - V 4; od tod do konca kolovoza pri 2. klopki na grebenu V 5 z dvema mestoma V 6; naprej do odcepa poti na vrh Grmade V 6; od kmetije Gontar do odcepa markirane poti na M. Tošč V 5; do vrha Tošča je naporen peš vzpon; iz Brezij po kolovozu na sedlo pod Kopačevim vrhom V 5; dugi vzponi do Pasje Ravni V 3 z odseki V 4
Zahtevnost spusta:	izpod Grmade do kmetije Gontar S 2 - S 3; s Tošča k Sv. Jedrti S 5 in S 6; drugo S 3 in lažje, vmes je nekaj krajših odsekov S 4
Zahtevnost skupaj:	V+
Značilnosti:	zelo dolga, tehnično in fizično izjemno zahtevna tura, primerna samo za telesno odlično pripravljene in tiste, ki jim kolo ni težko prenašati; orientacijsko ni preveč težavna, razen odseka med sedlom pod Kopačevim vrhom in začetkom ceste, ki pelje h kmetiji Ostrež - ta del zahteva pri orientaciji opreznost in natančnost.
Najnižja točka:	300 m n.v.
Najvišja točka:	1023 m n.v.
Višinski diagram:	<p>Čez Polhogiajce</p>

(Slo) Čez Polhogiajce

OPIS

▲ Iz Podutika (310 mn.v. ↑ [1]) se peljemo po asfaltni cesti mimo kamnoloma in naprej na začetek klanca pri gostilni. Po slabem kilometru srednje strmega vzpona pridemo do odcepa (350 m n. v. ← [2]), kjer gremo levo in naprej po glavni cesti (Asfalt, ki zavije ostro desno, pelje v smeri kažipota za Br. Brezno, desni pa v smeri kažipota za Grobišče.). Mimo še enega kamnoloma nadaljujemo na izravnavo na Prevalu (379 m n. v. → [3]), kjer zavijemo pri znamenju desno na makadamsko cesto, v smeri kažipota za Toško Čelo. Po kratkem, zmerno strmem klanecu se pripeljemo na naslednjo izravnavo. Naprej se vozimo ves čas po markirani makadamski cesti. Kolesarimo mimo odcepa, ki zavije h kmetiji na levi. Kmalu se zapeljemo s čistine v gozd in v klanec. Po strmih serpentinah (Ves čas sledimo glavni cesti, ki poteka v smeri markacij, številni odcepi slabih gozdnih cest in kolovozov naj nas ne zmedejo.) pridemo na položnejši svet malo pred zaselkom Toško Čelo. Tu se začne asfaltna cesta. Po zmerno strmem klanecu se med hišami vzpnemo do odcepa (560 m n. v. ↑ [4]) z oznako Toško Čelo - vrh, ki zavije desno. Tu gremo naravnost, v smeri oznake za Katarino. 50 m naprej se pripeljemo do konca asfalta. Nadaljujemo po makadamski cesti. S čistine se zapeljemo v gozd in naprej v kratkem, položnem spustu. Kmalu moramo spet navzgor v srednje strm klanec, potem pa kratko rahlo navzdol. Naslednji kilometer se vozimo po valovitem terenu, ki gre malo gor, malo dol. Potem se prične strm vzpon (V 4). Po 200 dolžinskih metrih klanca je na majhnem sedlu v gozdu razcep (575 m n. v. → [5]) enakovredno zvoženih cest. Tu zavijemo desno, v smeri markacij (Odcep, ki gre levo, pelje h kmetiji Štancar.). Nekaj sto metrov naprej postane vzpon bolj položen. Po valovitem terenu se peljemo okoli hriba Nov vrh. Skozi vse redkejši gozd prikolesarimo na piano, kjer je znamenje in tabla "Dobrodošli na Katarini". Tu se nam z desne priključi cesta (630 mn.v. ↑ [6]), ki prihaja iz zaselka Ivovk. Nadaljujemo naravnost in v vzponu v vas Topol. Med hišami in vikendi se pripeljemo na cesto (640 m n. v. ↑ [7]), ki pride iz Brezovice pri Medvodah. Gremo naravnost. Po ravnem se vozimo skozi naselje vikendov in naprej do križišča (645 m n. v. ← [8]). Zavijemo levo na asfaltno cesto, v smeri kažipota za Dobovo (Odcep, ki gre desno, pelje v smeri kažipota za Medvode.). Skozi vas Grapce in mimo lesenega partizanskega spomenika na desni pridemo na razcep (680 m n. v. → [9]), kjer gremo desno, v smeri kažipota za Belo (Odcep, ki zavije levo in navzdol, pelje v smeri kažipota za Dobovo.). Zapeljemo se v gozd in se po markirani gozdni cesti položno vzpnemo na večjo jaso, kjer je kamnolom (680 m n. v. → [10]). Tu zavijemo desno, v smeri oznake za Grmado in Tošč. Nadaljujemo po lepem, sprva ravnem, potem pa valovitem markiranem kolovozu. Kolesarimo mimo peskokopa in naprej do vznožja zelo strmega klanca (Začetno mesto je izjemno zahteven kamnit prehod, ki ga lahko premagamo z zaletom - V 6.). Po zelo težavnem klanecu (V 5) se pripeljemo na bolj položen del, potem pa sledi še en zelo strm vzpon, po katerem pridemo na izravnavo pri prvi klopci, ki stoji na grebenu. Nadaljujemo po ravnem do druge klopi. Kolovoz postaja počasi vse ožji, dokler ne preide v pešpot. Vožnja je vse bolj težavna. Naslednji klanec je izjemno zahteven (V 6). Za njim moramo kratek čas peš čez strmo, kamnito stopnjo. Od tod nadaljujemo (mestoma peš) na čistino, jo prečkamo in pridemo na sedlo (777 mn.v. ↑ [11]) pod Grmado. Levo se odcepi markirana pot, ki pelje na vrh Grmade in v Polhov Gradec. Na tem odcepu gremo naravnost, v smeri oznake za "Kmetijo odprtih vrat".

▼ V rahlem spustu se po kolovozu pripeljemo do kmetije Gontar (780 m n. v. ← [12]),

kjer zavije→mo levo.

▲Ob poslopju se vzpnemo na novo gozdno cesto (Na kartah ni vrisana!). Po njej pridemo na sedlo (800 m n. v. → **[13]**), kjer je odcep markiranega kolovoza, ki zavije levo in pelje na vrh Grmade. Mi nadaljujemo desno in naprej po cesti. V strmem, zelo zahtevnem vzponu (V 5) se peljemo mimo prvega odcepa markirane poti za Tošč, ki zavije levo. Nadaljujemo naprej po cesti na izravnavo, kjer na drugem odcepu (820 m n. v. ← **[14]**) zavijemo s ceste levo na markirano pot, v smeri kažipota za Tošč (Cesta, ki gre naravnost, se po nekaj strmih klancih konča.). V nadaljevanju nas čaka 10 min zelo strmega in naporega peš vzpona na vrh M. Tošča (902 m n. v.).

▼Z vrha do odcepa (870 mn.v. ↑ **[15]**) markirane poti proti Govejeku se spet lahko malo peljemo, malo pa moramo tudi peš.

▲Od odcepa do vrha V. Tošča (1021 mn.v. ↑ **[16]**) je 15 min strmega in težaškega pešačenja.

▼Spust z vrha Tošča je v začetku strm, potem pa vse bolj razgiban, saj gre pot malo gor, malo dol. Ves čas se peljemo po ozki stezici, ki poteka vzdolž dolgega in razgibanega grebena. Številna mesta zahtevajo sestop ali pa poseben način vožnje (z eno nogo na bregu). Ves čas sledimo markacijam. Na n.v. približno 850 m pridemo iz gozda na travnik in se v strmem spustu pripeljemo na makadamsko cesto pri cerkvi Sv. Jedrti. Spust z vrha do tod je večinoma S 5 z odseki S 6. Pri cerkvi→ci (746 m n. v. → **[17]**) zavijemo desno in gremo po večinoma ravni cesti do odcepa. Tu zavijemo levo (Odcep, ki gre desno, gre v dolino potoka Hrastnik, v smeri proti Škofji Loki.) in kolesarimo naprej v vas Brezje (712 m n. v.). Za zadnjo hišo (715 m n. v. → **[19]**) zavijemo s ceste desno na markiran kolovoz, v smeri oznake za Črni Vrh.

▲V zelo zahtevnem vzponu (V 5) se pripeljemo na izravnavo na n.v. 825 m. Nadaljujemo po ravnem in pridemo na lepo travnato sedlo pod Kopačevim (ali Presečnikovim) vrhom. Tu zavijemo na razcepu (820 m n. v. ← **[20]**) levo, v smeri markiranega kolovoza za Črni Vrh (Odcep, ki gre desno, pelje v Ožbolt nad Zmincem).

▼V spustu se peljemo do odcepa markirane poti, ki zavije desno na Črni Vrh. To je težja in krajša možnost nadaljevanja. Lahko gremo po njej (Vožnja po ozki in precej zaraščeni stezi ni možna, zato moramo peš, ves čas po ravnem, na koncu pa tudi navzdol.), lahko pa nadaljujemo spust naprej po markiranem kolovozu. To je daljša in orientacijsko zahtevnejša varianta. Po njej se peljemo do konca gozda in na travnik nad kmetijo Kopač, ki je na levi. Tu zavijemo desno, v smeri markacijske puščice na drevesu. Nadaljujemo naprej okoli hriba in navzdol po kolovozu.

▲Nato se pričnemo vzpenjati po njem naravnost navzgor (Tu lahko zaidemo na kolovoz, ki zavije ostro levo in navzdol - ta ni pravi!). Poiščemo naslednjo markacijo. V zahtevnem vzponu pri kolesari→mo na travnato sedlo (790 m n. v.) na zahodni strani Kopačevega vrha. Tu se nam z desne priključi steza, kije omenjena krajša varianta. Nadaljujemo po dobrem kolovozu, ki nas pripelje (795 m n. v. ← **[21]**) na gozdno cesto Ostrež- Presečnik. Tu moramo levo in naprej po cesti. Večinoma se vozimo po ravnem. Pripeljemo se do kmetije Ostrež (820 m n. v.), od koder nadaljujemo vse bolj strm vzpon (V 4) na izravnavo pri kmetiji Prosen (900 m n. v.).

▼Kolesarimo mimo kmetij Burjevc, Rotovž in Brnovi, potem pa se položno spustimo na sedlo (860 m n. v. ↑ **[22]**) pod Pasjo Ravnjo. Tu pridemo na asfaltno cesto. Desno je odcep za kmetiji

Kuzovec in Šuštar, levo pa za turistično kmetijo Košir. Kolesarimo naravnost in naprej do odcepa za Kovaški vrh, ki zavije desno. Tudi tu gremo naravnost, po markirani cesti

na Pasjo Ravan.

▲Po položnem klanecu se pripeljemo na razcep (890 m n. v. ↑ [23]), kjer gremo naravnost (odcep, ki zavije levo in navzdol, pelje v dolino potoka V. Božna; ta cesta je na karti Polhograjsko hribovje napačno vrisana!). V srednje strmem vzponu prikolesarimo do odcepa (960 m n. v. → [24]), kjer zavijemo desno. Ta neoznačena slaba cesta pelje na vrh Pasje Ravni. Začnemo se vzpenjati v strmi in drsljivi klanec, ki pa je kratek. Sledi položnejši vzpon skozi gozd do prvih podzemnih bunkerjev na desni. Nadaljujemo na mizasti vrh Pasje Ravni (1029 m n. v. ↓ [25]), od koder se po krožni cesti pričnemo spuščati.

▼Spust do znanega križišča (890 mn.v. ↑ [23]), kjer se odcepi cesta, ki pelje v dolino potoka V. Božna, poteka po smeri vzpona. Od tod do kmetije Vrbanc v dolini imamo za spust dve možnosti.

▼Lahko gremo na odcepu naravnost in naprej po smeri vzpona. Po asfaltni cesti se pripeljemo do slikovite cerkve Sv. Lenarta (840 m n. v. ← [26]). Nadaljujemo čez Črni Vrh in po serpentinah (Vmes je kratek makadamski odsek.) v dolino do domačije Vrbanc (450 mn.v. ↑ [27]). To je v primerjavi s prvo možnostjo lepša, bolj razgledna, a tudi bolj obljudena in prometna varianta.

▼Pri drugi možnosti zavijemo na odcepu (890 m n. v. →→ [23]) ostro desno in nadaljujemo po ozki, makadamski cesti mimo kmetij Rebrčan in Osredkardo stičišča (640 m n. v. ← [26] a) s cesto, ki gre v Lučine. Tu zavijemo levo in se spustimo po dolini V. Božne do domačije Vrbanc (450 m n. v. → [27]). To je v primerjavi s prvo možnostjo bolj samotna, manj prometna, a tudi manj zanimiva različica.

▼Pri Vrbancu se obe varianti združita. Peljemo se čez most, mimo odcepa (450 mn.v. ↑ [28]) za Praproče in naprej po asfaltni cesti, ki gre po dolini V. Božne ter pelje v Polhov Gradec (Vmes je kratek makadamski odsek.). Od tod (365 m n.v. ↑ [29]) nadaljujemo po asfaltni cesti v smeri proti Ljubljani. V Dobrovi (311 m n. v. ← [30]) zavijemo levo v smeri kažipota za Stransko vas. V središču vasi (310 m n. v. → [31]) gremo desno in nadaljujemo po ozkem asfaltu v zaselek ter do "Kmetije odprtih vrat, Utik". Na odcepu (320 m n.v. ↑ [32]) gremo naravnost in naprej po makadamski cesti. Kolesarimo mimo več hiš, ves čas po robu gozda. Malo naprej prečkamo plinovod. Po nekaj sto metrih je križišče (320 m n. v. → [33]), kjer zavijemo desno in nadaljujemo po asfaltu. Pripeljemo se na križišče (310 m n. v. ← [34]) pri gradu Bokalce. Zavijemo levo na makadamsko cesto (Odcep, ki gre desno, pelje pod avtocesto.).

▲Sledi kratek vzpon do križišča (320 m n.v. ↑ [35]) z asfaltno cesto blizu doma za ostarele na Bokalcih.

▼Peljemo se čez križišče naravnost in naprej po asfaltni cesti, najprej po ravnem, potem pa v kratkem spustu do križišča (305 m n. v. ← [36]) pri avtocestnem odcepu Brdo. Tu zavijemo levo, kole-sarimo mimo policijske postaje Grič, asfaltne baze SCT in naprej po ozki asfaltni cesti, ki nas pripelje na izhodišče-v Podutik.

KOMENTAR

Za izvedbo te ture si moramo vzeti ves dan. Sam sem jo začel nekega septembrskega dne šele ob treh popoldne, v močnem dežju, zelo "kavbojsko" in kar malo podcenjujoče. Kljub skrajnemu naprezanju sem bil na vrhu Pasje Ravni šele ob izteku dneva, tako da sem večino sicer nezahtevnega povratka moral prekolesariti s čelno svetilko. Morda so se mi zaradi dežja in spolzkosti z deli nekateri odseki bolj težavni, kot so v resnici, še posebej zaradi kar nekaj resnih padcev, ki jim je botrovala spolzka podlaga. Kljub odvratnemu vremenu - na poti nisem srečal nikogar - se mi je zdela tura zelo lepa. Če se "zaštrikamo" ali nam zmanjka moči, imamo obilo možnosti za

predčasen spust in povratek, tako po medvoški kot polhograjski strani.

SEZNAM KOLESARSKIH SERVISOV Ljubljana, Fun Sports, Dunajska 217, tel. 061345

678 Ljubljana, Maxisport, Šmartinska 211, tel. 061442 085